

Ma délelőtt 11 órakor a tatai Sylvia panziónál találkoznak mindazok, akik az egyesület létrejöttét kezdeményezték, működésének rendjét kidolgozták és segítették. Aztán folytatódik a reggel 7-kor elkezdett szolgálat.

Ugyancsak ma kezdődik Bécsben a mentőszolgálatban dolgozók nemzetközi kongresszusa, melyen Bencze Béla, a magyar mentőszolgálat főigazgató főorvosa, tiszteletbeli elnöként ad a résztvevőknek tájékoztatást az Aerocaritas céljából, most induló tevékenységéről. A véletlen időbeli egybeesés feltehetően híveket szerez az egyesületnek a határainkon kívül élők köréből is.

*

Száz napot vettek igénybe az előkészületek. Április 11-én társadalmi szervezatként bejegyezték Szegeden az egyesületet. Április 12-én Baracsi Antal rendőr ezredes, az OKBT ügyvezető elnöke félmillió forintot támogatást ígért meg az induláshoz. Április 13-án Beck Tamás kereskedelmi miniszter a tárca szimpátiáját nyomatékosítandó, kétmillió segítséget helyeztet kilátásba, nyomdai kapacitást a matricák készítéséhez és idegenforgalmi szaktanácsadást. A Magyar Autóklub 100 ezret adott. Az MHSZ megígérte, ha meglesznek az egyesület saját repülői, a pilótáért, reptéri tárolásért, karbantartásért nem kér pénzt. Az egyesület munkájában részt vevők térítés nélkül tartanak ügyeletet az M1-esen. Amíg saját kocsijukat, vagy motorjukat használják, csak azért fogadnak el költségtérítést, ügyeletes napjaikon az M1-es 43-as kilométerénél a Fehér Hollóban, az 55-ösnél a Sylviában, a 83-as kilométereszelvényénél a Lacházi panzióban díjmentesen kapnak ételt és szállást. Simkó Sándor, Farkas Mátyásné és Lacházi Éva panziótulajdonosok felajánlása évente egymillió forintot ér az egyesületnek.

Az egyesület pártoló tagja lehet minden magyar állampolgár, illetve mindenki, aki itt él és a Magyar Népköztársaság joghatósága alatt áll — évente száz forintért. Külföldi állampolgárok is vásárolhatnak majd — az engedélyezési eljárás lefutása után — pártoló tagsági matricát: 20 nyugatnémet márkának megfelelő devizáért. (Ha ez sikerülne! Haterázó száz pártoló idegen támogatásból lehetne megvenni egy repülőt...)

Az Aerocaritas védnökeinek listáján ott olvasható a református, az evangélikus egyház lelkesí, illetve püspök-elnökeinek, valamint az izraeliták országos képviselői elnökeinek neve, s védnökséget vállalt Gyulai Endre szeged-csanádi megyés püspök, Csonka István szegedi tanácselnök is. A fővédnök: Csehák Judit, a mentőszolgálati szaktanácsadó Alpáry Lajos, a Csongrád megyei mentőszervezet vezető főorvosa. A lista teljessége kedvéért: az orvosi munkabizottságot Csörgő Tibor vezeti — ő Szeged főorvosa, a budapesti képviselőket az Egészségügyi Minisztérium jogtanácsosa látja el. Az egyesület egyetlen főállású tisztségviselője az elnök (és mindenek): Kozenkay Jenő.

*

Az embernek első hallásra kételyei támadnak. Nézzük csak az M1-est: ott vannak a közúti igazgatóságok ügyeletei, a BM ütelőnőző parancsnokságának járőrei, a négy megye, Pest, Fejér, Komárom, Győr-Sopron mentőszolgálatai, az Autóklub segélykocsijai. És akkor jön az egyesület 25 alapító tagja, azt mondván: ők olyasmire vállalkoznak, amit egyik eddigi szervezet sem volt képes megoldani!

Tavasztól őszig azonnali beavatkozásra képes elsősegélynyújtó ügyeleket telepítenek átlagosan ötven kilométerenként, ahonnan személygépkocsival, motorkerékpárral — baleseti jelzés esetén — 15 percen belül a helyszínen vannak, s a laikus autós nál magasabb színvonalon elsősegélyben részesítik a sérülteket. A mentők megérkezéséig tart tehát a szerepük — s nem vállalkoznak többre, mint ami egy képzett elsősegélynyújtótól elvárható. A gyorsaság életet ment — mondják — az pedig észlelés tempóján múlik, ezért kell a légi figyelőgép, a CB, az URH, a közlekedési dugót is kikerülni tudó nagy motor, a Superbike.

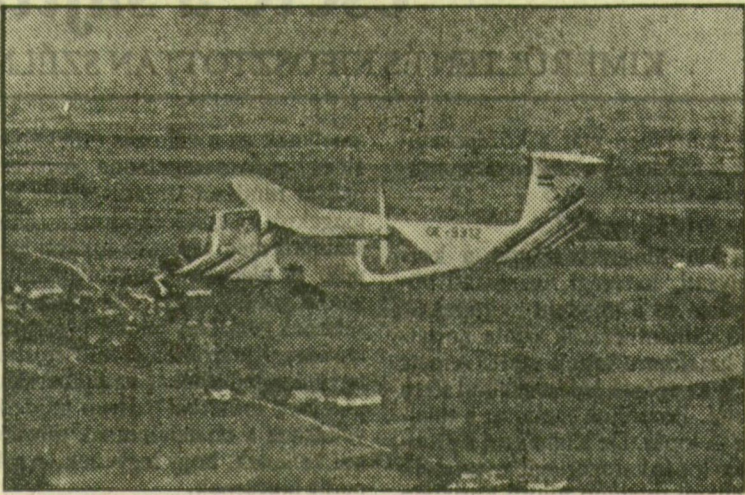
S ha még mindig nem elég meggyőző, miért van szükség egy új típusú segélyszervezetre, mondjuk el, idézve az egyesület felhívásából: „nincs szerencsétlenebb és nyomorultabb annál, mint aki közlekedési balesetet szenvedett és magányosan,

MIT TERVEZ AZ AEROCARITAS?

Kutat, ment, elsősegélyt nyújt, hazavisz...

Ez a repülőgép a HB 21-es névre hallgat. Osztrák gyártmány. Pontosan osztrák-magyar, hiszen a Pestvidéki Gépgyár lényválllata fódarabokat gyárt és szállít hozzá osztrák partnerének. Persze, aki idehaza akarná megvenni, e kooperációtól függetlenül 130 ezer nyugatnémet márkát kuporgasson össze.

A kétüléses Scanliner olyan, mint egy helikopter, már ami a benne ülők kiltását illeti. Szélesábrósan üzemeltethető: óránként 600 forintot „eszik”. Ilyen gépe van a Magyar Honvédelmi Szövetségnek is. A piros-fehér HB 21-es ma reggel felszáll az esztergomi repülőtérre, s este hétig oda-vissza repül Budapest és Győr között, az

M1-es út fölött. Holnap is. Kétnapi szolgálatát — bérleti díjért — a közelmúltban Szegeden megalakult Aerocaritas Országos Légi

Kutató, Mentő és Elsősegélynyújtó Egyesület szervezte meg. Próbaképp, hiszen ilyen gépet szeretne venni az egyesület is.

vagy aggódó és együttérző, de segíteni nem tudó emberek gyűrűjében várja sorsának beteljesedését, vagy roppan össze a lelki teher alatt.” Az egyesület munkatársai ebben a helyzetben sem hagyják magukra a rászorulókat. Elsősegélyt nyújtanak mindenkinek térítésmentesen, de további szolgálataikat már csak a pártoló tagok kérhetik. Az utasokat, a csomagokkal együtt ingyenesen hazaszállítják — s nemcsak magyarországi lehet a megnevezett úticél! 1989-ben a magyar határtól számított 200 kilométerre, 1990-től bármely európai címre hazaviszik a bajbajutott külföldieket — de csak ha az Aerocaritas-védte útvonalon éri baj őket. Cseppet sem mellékesen: a szállított személyek mindennemű elátásáról az egyesület gondoskodik — térítésmentesen.

Ezek után meg kell kérdeznünk: maradt-e még kétely e sorok olvasójában?...

*

Egy kérdés biztosan maradt: de mi ebben az üzlet? Feltettem magam is, szemérmesen persze, hiszen az egyesületnek már a nevében is ott a caritas, a jótékonykodás szó. Ime a válasz: „Az egyesület karitatív alapon működik, a haszonzerzés kizárásával és a befolyt pénzeket teljes mértékben a közúti elsősegélynyújtásra fordítja. A programban a résztvevők csak költségtérítést kapnak. A költségek fedezése adományokból, céljellégű támogatásokból és a pártoló tagsági díjakból történik.” A felhívásból: „nem székházat építünk, nem ingyenlőket tartunk el, hanem magas színvonalú,

hatékony országúti elsősegélynyújtást kívánunk megvalósítani, mely a maga nevében páratlan Európában. Ma Magyarországon gépjárműbaleset következtében kétszer annyi ember hal meg, mint Nyugat-, és háromszor annyi, mint Észak-Európában... Az Országos Mentőszolgálat szakemberei minden lehetőt, sőt, lehetetlent megtesznek, amit hivatástudatuk és tiszta emberségük diktál, ám csodákra ők sem képesek.”

Az előzetes számítások szerint a földi elsősegélynyújtó programot — az M1-esen ma kezdődő tesztelés után — 1990-ben kiterjesztik a Győr-Hegyeshalom és a Budapest-Szeged főútvonalra. (A légi figyelőszolgálat indítása az anyagiak függvénye.)

Mire futja az idén? Június 16-ig minden hét végén pénteken 14-től 19 óráig, szombat-vasárnap 7-től 19 óráig, június 16-tól augusztus 31-ig minden nap héttől hétig, utána október 29-ig hétvégeken lesz ügyelet az M1-esen.

*

A Danubius rádió már közzétette az egyesület felhívását. Olyan orvosokat, szakmailag jól képzett elsősegélynyújtókat, szakápolókat, orvostanhallgatókat, nyugdíjasokat keresnek, akik a célkitűzésekkel azonosulnak, s van effajta karitatívításra szabad hétvégéjük, pihenőnapjuk. Keresnek Szuperbikes-tulajdonosokat, akik ügyeleetet vállalnának — hiszen csúcsforgalomban a motor jelentheti az egyetlen lehetőséget, hogy az orvos eljuthasson a helyszínre.

Pártoló tagok és ügyeleetet vállalók

a 6726 Szeged, Gyapjas Pál utca 16-24. címen jelentkezhetnek. Olvasóinknak feltűnhet: az a Forrás Gyógyszálló címe. Igen, az üdülő vezetői a befogadással segítik az egyesület munkáját.

*

Ez idő szerint 14 név van az ügyeleetet vállalkozó listáján. Közöttük komáromi ápolónő, szegedi orvostanhallgató és orvos is. Furák József szigorló Szegeden:

— Rendszeresen mentőzőm, ott hallottam először az egyesületről. Jelentkeztem, április 29-én leszek elsőszőr ügyeletes. Azért nem vagyok az

*

Miből tudja eldönteni az út fölött repülő pilóta, illetve partnere, hogy egy lenti balesethez a mentőt, a rendőrt, mindkettőt, ráadásul, vagy csakis az autókлуб műszaki segélyszolgálatát riassza-e? Aki mentődobozt mutat fel, vagy tesz a jármű tetejére, orvost, aki elakadásjelző háromszöget állít fel — műszaki mentési kér. Rendőrfőosztály pedig bármilyen ruhadarab körzésével lehet hívni.

*

Az egyesület nem titkoltan számít arra, hogy a Magyarországra járművel érkező külföldiek megindulás előtt, de legkésőbb a határállomásokon megveszsjk a pártoló tagság matricáját. Azt sem tartják elképzelhetőnek, hogy a hozzánk közeli külföldi városokból is lesz szakképzett, ügyeleetet vállaló jelentkező. (Erre a bécsi kongresszus is ad némi esélyt.)

Van például egy olyan lehetőség a Forrás Gyógyszálló jóvoltából, hogy meghívunk vendégségbe két hétre egy osztrák orvoscsaládot. A család pihen, közben apuka egy hétre elmegy ügyelethez. Az ilyen kedvezményes üdülés a családnak 12 ezer forintjába kerülne. Talán lesz jelentkező...

*

Mennyi fölösleges, káros dologra dobunk ki évente többször száz forintot! Mennyire nem pénz az a száz forint a mai világban azért a biztonságérzetért, hogy ha úgy adódik, nem maradunk szerencsétlenül, egyedül a bajban! Milyen ritka manapság, hogy egy szervezet egy fillért sem akar rajtunk keresni! S a díj, amelyért pártolásunkat adhatjuk, nem fizetség, hanem jelkép!...

Déltenger a szuterénben

Zamfiri, a szépreményű beszélyíró már hosszabb ideje tisztában volt azzal, ha fölkel reggel az ember, abból jó nem származhat. Véleményt gyóntatója, Lázár atya előtt sem titkolta, az öreg mogorván hallgatta Zamfirát, aki rájohetett: sirámai kicsinyesek, jogtalanok, a jelen-ték-és érthetőséget pedig nagymértékben nélkülözik.

...Lázár atya egyidős volt fafaragott hintaszékével, melyben ült, reverendájából tömjénillat sejtett az ördögök ellen, a szoba hűvös, fehér, homályos — a spaletták behajtva, hisz odakünn tombol a nyár. A szobában ingaóra, feszület, puritanizmus, mindez pácolt, fényes, sötétbarna. A könyvszekrény: faragott szélekelykapu, polcain Pilinszky, többféle Biblia (egy pakli kártya, Károli, Heltai, p. Dalos Patrik, eredeti nevén Dlusztus Mátyás), s néhány kódex: bennük a rész, künn az egész, a füvekben, fákban, a légüres térben...

— Nem, fölkelni soha nem érdemes — mondta Zamfiri, ki ír lesz (volt?, vagy nincs már talán?) ... s tudta: Lázár atya semmiképp sem honorálja e nézetét, hisz mögötte a földi harcok; előtte meg ama bizonyos égi háború.

...Az emberek legtöbbszörre egy életet élnek, ezzel szemben Zamfiri több fő- és hatezer mellékéletet élt egyidejűleg, ugyanakkor pedig felet sem. Hajnali háromkor feküdt (vagy kelt), hősei helyett is élt, gondolkodott — igaz, nem önzetlenül: cserébe megteremtették az ő mitoszát —, tehát teljesen érthető, hogy a nappali órákban, midőn más emberek virgoncak, akár a nyári legyek, úgy érezte magát, mint egy döglött keszeg, azaz sehogy. Némely napokon egyáltalán nem aludt — ezért aztán megenged-

hette magának a luxust, hogy időnként kijelentse: reggel felkelni nem, nem és nem érdemes. Pitymallatkor, midőn ugyanazt a mondatot egymás után véletlenül háromszor is leírta — nos, pitymallatkor kijelentette: „ebből nekem elegendem van”, fölhaltott fél liter kávét, amitől megfűgült (s majd szétduzzant a dobhártyája), majd lement horgászni a vízre.

A folyó... Csillag, villan a víz, fényforrás a hajnali Nap, ez a kozmikus piros tojás, amely által mindig, igen, minden reggel hűsvét van a világon!, s amelynek héja nemsoká felpattan, szétfolyik sárgája: a világosság. A melyben sötétség, az iszapban királyság és zárkózott kagylók, belsejükből gyöngy nem található, de talán aranyperz és az igazság?... De-elő majd az éj, megrendül a víz alatti erdő, tartomány: óriási harcra moccan, maga a mítosz, rettegés a sötétségtől, az ismeretlen vizektől: a kortalan Silurus. Megroppant koponyát lel az aranyász, aranyfogat a rákász, torkából még nem halt el az utolsó kiáltás: visszhang játsz vele, két part közt. Vihar zúg az éjben, folyón, villámlik, hördül a távoli ég. Kénköszag van, jön a jég! Éledő reménnyel, vashoroggal, némán a halász a vízre megindul, és — ez nyilvánvaló — e partokra vissza immár sose tér.

„Igen, ez történt s így” — mondta magában Zamfiri, reggel volt már, javában tűzött lakóhelye iránt, horgászbottal, szatyor hallal a kezében. „Úristen, ez tényleg így történt...” — Sietős léptek koppantak utcák szerte, másoknak ekkor kezdődött (neki meg így végződött) a nap.

— Fantasztikusak a napjaim — mondta tehát Lázár atyának, ami a fentiek ismeretében nem csodálható. — Tegnap például...

Jelzett időpontban Zamfiri fölkerelkedett, szatyrába csapta régi, gimnazista-korabeli tornacuccát, plusz a szappant, törülközőt, s meglátogatta a Belvárosi SC-t, hogy életre keltse izmait.

...Ment már javában az edzés, rövid ordítás harsant, ha valamely izomgömb megemelte a nyolcvan kilopondot, aztán puffanás, csörrenés (ledobta). Fekvenyomás, bicepsz, tricepsz. Poszterek a falakon, az ábrázoltak: tenger (azúr), hegy nagyságú hullám gördül, előtte egy szál deszkán a csokibarna hullámlóvas. Másutt pálmák, vadkék ég a víztükörben, felhőtornyok, fővény, rajta kagylók s a tahiti nők. A fej fölött olasz szépség (női), barack a bőre (kajszi), ajka eper (alul-felül), zene árad a hangfalakból, s a Dolly Roll: „Mediterrán fortuna-túra...”, a kép hátterében az olasz Alpok, havas csúcsok, csúcsok és havasok, az előtérben három narancs palmaágon. Ismét másutt A cápa című álrműfilm plakátja, jó a cápa, szája tátva, előtte a motorcsónakkötelet, másik keze száguldó víztorcsónakkötelet, másik keze elmerülő nőn szorongat, mögöttük háromszög, a csapai hátuszor... Megy a zene s a szám, az Eldorado-rado; verejték cseppen, csorran, patakoz; forrong már a déli tenger, remegőn nyílik a rimini szépség szája és a zsinat; kering s forog a világ, áll a ventilátor; nőnévű (Ursula) tornádó közeleg, véle a szökőár, atmoszféra, légnyomás; villám cikáz a papír-égbolton: megroppan a pince fala, poszter hasad, mintha kárpit, dől s ömlik e világra az óceán...

— Így volt — szusszantott Zamfiri az elbeszélés végén; szeme fáradt, nem napkeleti már (mint reggel), keze remeg, tenyere csurom víz...

— Szép lehetett — mondta Lázár atya —, s én nem éltem volna túl.

DÉVAI CSABA